

А. М. Єрмоленко

Попович Мирослав Володимирович



ПОПОВИЧ Мирослав Володимирович (12. 04. 1930, Житомир — 10. 02. 2018, Київ) — філософ, громадсько-політичний діяч. Доктор філософських наук (1967), професор (1974), академік НАНУ (2003). Заслужений діяч науки і техніки України (2000). Національна премія України імені Т. Шевченка (2001; за книгу «Нарис історії культури України», К., 1998). Державна премія України в галузі науки і техніки (2018, посмертно). Ордени «За заслуги» 3-го (1996) і 2-го (2008) ступенів, князя Ярослава Мудрого 5-го ступеня (2005), Свободи (2018, посмертно). Золота медаль імені В. Вернадського НАНУ (2008). Закінчив Київський університет (1953). Учителював на Тернопільщині; від 1956 — в Інституті філософії НАНУ (Київ), де пройшов шлях від аспіранта та молодшого наукового співробітника до завідувача відділу логіки та методології науки (від 1967) і директора (2002—18). За сумісництвом від 1992 — професор кафедри культурології Національного університету «Києво-Могилянська академія». Головний редактор наукового журналу «Філософська думка» (2002—18).

Попович — видатний громадсько-політичний діяч України, прихильник соціал-демократичних цінностей і ліберально-демократичних політичних практик. Він один із тих, хто зробив вагомий внесок у проголошення державної незалежності України 1991, започаткував демократичні традиції в політичному житті українського суспільства й творенні державних інституцій в Україні. Стояв у витоків створення Народного руху України, громадської організації «1 грудня». Його гостра полеміка із секретарем ЦК Компартії України [Л. Кравчуком](#) 1989 відкрила шлях до публічної політики, стала рушієм формування громадянського суспільства в Україні. Президент Філософського товариства України (1985—90), товариства «Україна—Франція». Активний учасник численних франко-українських діалогів, Днів української культури у Франції; нагороджений орденом

Почесного легіону Франції (2005). Основні галузі наукових досліджень: логіка, філософія науки, теорія та історія культури, соціальна філософія, сучасна французька філософія. За його ініціативи 1967 створено відділ методології, методики і техніки соціальних досліджень Інституту філософії АН УРСР, що заклав основи соціологічної науки в Україні.

Попович – протагоніст нової парадигми у філософії України, інспірованої аналітичною філософією, що свідчить про те, що в київському колі філософів існувала й розвивається нині не лише світоглядно-антропологічна традиція, узасадничена дослідженнями *В. Шинкарука*, а й способи філософського мислення, пов'язані з основними тенденціями розвитку світової філософії кінця 20 — початку 21 ст. У своїх працях розглянув питання сучасної філософії мови та мовлення, зокрема теорії раціональності, мовленнєвих актів, комунікативних та дискурсивних практик. Книга «Червоне століття» (К., 2005) є однією із фундаментальних творів, присвячених «діагнозу епохи» 20 ст. Його дослідження філософії Г. Сковороди увійшли в українську й світову сковородіану. 2022 на честь Поповича перейменовано вул. Семашка в Києві, його ім'я присвоєно Ізяславському ліцею № 1 (Шепетівський р-н Хмельницької обл.).

Основні праці

О философском анализе языка науки. К., 1966; Логіка і наукове пізнання. К., 1971; Философские вопросы семантики. К., 1975; Раціональність і виміри людського буття. К., 1977; Мироззрение древних славян. К., 1985; Микола Гоголь. К., 1989; Григорій Сковорода: філософія свободи. К., 2008; Культура: Ілюстративна енциклопедія України. К., 2009; Бути людиною. К., 2011; Філософія свободи. Х., 2018.

Рекомендована література

1. Мирослав Володимирович Попович: Біобібліогр. покажч. К., 2005, 2010.

Бібліографічний опис:

Попович Мирослав Володимирович / А. М. Єрмоленко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-882823>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).